

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 812/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Gabrielom Gulbišom, Boženy Němcovej 22, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Oboer 45/2013 a jeho uznesením z 29. apríla 2014, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 54/2012 a jeho uznesením z 30. marca 2013 a postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 1108/2010 a jeho uznesením z 12. septembra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2014 osobne doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. Gabrielom Gulbišom, Boženy Němcovej 22, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Oboer 45/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie najvyššieho súdu“) a jeho uznesením z 29. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 54/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho uznesením z 30. marca 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 1108/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a jeho uznesením z 12. septembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Sťažovateľka je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva. Na základe poisťnej zmluvy uzavretej medzi sťažovateľkou a povinnou sa táto zaviazala platiť dohodnuté poistné. Povinná v rozpore s poisťnou zmluvou dohodnuté poistné prestala platiť. Sťažovateľka sa v súlade s uzavretou rozhodcovskou doložkou obrátila na Arbitrážny súd

Košice (ďalej len „arbitrážny súd“), ktorý rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 2 C 989/2009 z 8. marca 2010 zaviazal povinnú na zaplatenie dlžného poistného v sume 18,29 € s príslušenstvom. Keďže povinná dlžné poistné v lehote vyplývajúcej z rozhodcovského rozsudku nezaplatila, sťažovateľka podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu. Súdny exekútor predložil okresnému súdu žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech sťažovateľky. Okresný súd uznesením sp. zn. 5 Er 1108/2010 z 12. septembra 2011 zamietol jeho žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. O odvolaní sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6 CoE 54/2012 z 30. marca 2013 tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdil. Následne najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Oboer 45/2013 z 29. apríla 2014 odmietol dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6 CoE 54/2012 z 30. marca 2013 ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP.

Sťažovateľka uvádza, že tak v konaní pred krajským súdom, ako aj v konaní pred najvyšším súdom namietala zaujatosť sudcu krajského súdu [REDAKOVANÉ], pričom zdôrazňuje, že *„pokiaľ v odvolacom konaní rozhodoval v zložení senátu odvolacieho súdu sudca, ktorý mal byť vylúčený pre svoju zaujatosť ku sťažovateľovi ako účastníkovi sporu tým, že verejne prezentoval vopred svoj právny názor na posudzovanie všeobecných poistných podmienok sťažovateľa ako neprijateľných zmluvných podmienok, je daný dôvod porušenia práva sťažovateľa na zákonného a nestranného sudcu, a teda tým postupom krajského i odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na konanie pred nestranným, a teda zákonným súdom, čo viedlo následne k rozhodnutiu v neprospech sťažovateľa, ktoré nemožno zvrátiť inak, než podaním tejto ústavnej sťažnosti ako účinného prostriedku nápravy.“*

Sťažovateľka ďalej uvádza, že o jej žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania, hoci okresný súd vykonal samostatné nové dokazovanie skutkového stavu (okresný súd nevychádzal podľa

sťažovateľky z obsahu rozhodcovského spisu, ale nanovo konštruoval skutkový stav prostredníctvom listinných dôkazov, ktoré si od nej vyžiadal, na základe ktorých dospel k opačným právnym záverom ako arbitrážny súd v označenom konaní, čo viedlo k faktickému zrušeniu účinkov rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu sťažovateľky). Podľa názoru sťažovateľky exekučný súd pri preskúmaní exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku prekročil svoju právomoc a preskúmal exekučný titul z hľadísk, na ktoré ho zákon neoprávňuje.

Takýto postup je podľa sťažovateľky v rozpore so zákonom, pričom v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru najvyššieho súdu, Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a aj ústavného súdu, ktoré s vecou súvisia (predovšetkým Plz. ÚS 1/2014 a II. ÚS 499/2012).

Podľa sťažovateľky najvyšší súd ako súd dovolací *„Napriek uvedeným ústavnoproceným pochybeniam okresného a krajského súdu, napriek arbitrárnym svojvoľným záverom okresného súdu vo veci určenia neprijateľnosti podmienky, napriek nepreskúmateľným záverom krajského súdu, Najvyšší súd SR nezistil prípustnosť dovolania, i keď mu je dozaista známe, že porušenie základného práva účastníka konania zo strany súdu zakladá prípustnosť dovolania vždy.“*. Sťažovateľka považuje za nesprávny záver najvyššieho súdu vyjadrený v napadnutom uznesení, podľa ktorého nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu zakladá vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b), a nie vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Sťažovateľka považuje za jediné a ústavne kompatibilné rozhodnutie ústavného súdu vo veciach exekučných konaní začatých z jej strany „nález ústavného súdu č. II. ÚS 499/2012“, a v nadväznosti na to poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 ECdo 248/2013 z 28. novembra 2013, v ktorom tento „v obsahovo identickej veci sťažovateľky zrušil rozhodnutie tak prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu z dôvodu nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti a uzatvára, že pokiaľ najvyšší súd v napadnutom

uznesení rozhodol v rozpore s názorom vyjadreným v citovanom uznesení došlo k porušeniu princípu právnej istoty v rozhodnutí a posúdení sporných právnych otázok“.

Sťažovateľka v sťažnosti formuluje výhrady proti skutkovým a právnym záverom krajského súdu, a tiež namieta jeho nedostatočné odôvodnenie.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že označenými postupmi a rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu, aby označené rozhodnutia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby jej priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ako aj konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť v posudzovanej veci o odvolaní sťažovateľky vylučuje právomoc ústavného súdu.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, ako aj postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka v sťažnosti formuluje výhrady proti skutkovým a právnym záverom krajského súdu vyjadreným v napadnutom uznesení, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu, a tiež namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, ako aj skutočnosť, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom s jej odvolacími dôvodmi.

Námietky, ktoré sťažovateľka formuluje proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, sú založené predovšetkým na jej nesúhlase s názorom dovolacieho súdu, podľa ktorého v jej veci neboli naplnené dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, hoci okresný súd v predmetných veciach podľa jej tvrdenia vykonal dokazovanie listinami (poistnou zmluvou a poistnými podmienkami), ale napriek tomu v predmetných veciach nenariadil pojednávania, a tak ju ako účastníčku konaní neoboznámil s vykonanými dôkazmi a neumožnil jej vyjadriť sa k nim, pričom krajský súd takýto postup okresného súdu potvrdzujúcim uznesením odobril. Sťažovateľka tiež tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnené.

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže ustanoveným postupom domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo na to, aby sa jeho vec verejne prerokovala... a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V súlade s čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 36 listiny) a jeho porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru možno posudzovať spoločne, keďže nie sú medzi nimi zásadnejšie odlišnosti (m. m. IV. ÚS 195/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec

podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

II.2.1 K napadnutému konaniu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

Z už uvedeného vyplýva, že podstatu argumentácie sťažovateľky tvorí námietka, že okresný súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie podľa § 44 Exekučného poriadku vykonal dokazovanie bez toho, aby nariadil pojednávanie, čím jej odňal možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, prípadne navrhnúť vlastné dôkazy na vyvrátenie záverov okresného súdu. Uvedený nedostatok pritom nenapravil v predmetnej veci ani krajský súd a následne ani najvyšší súd v rámci konania o dovolaní. Nadväzujúc na uvedenú námietku, sťažovateľka ďalej všeobecným súdom vytýka, že jej neumožnili vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu ani mimo nariadenia pojednávania a neumožnili jej uniesť dôkazné bremeno, čo samo osebe podľa jej názoru postačuje pre záver o porušení ňou označených práv. Podľa názoru sťažovateľky je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne a zjavne nepreskúmateľné a postup najvyššieho súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odporujúci označeným článkom ústavy, listiny a dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľky z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v ostatnom období mu bolo doručených viacero v zásade identických sťažností sťažovateľky, v ktorých táto s odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013 v jej identickej veci poukazuje na právny záver vyslovený v označenom rozhodnutí týkajúci sa zabezpečenia záruk kontradiktórnosti konania pri preskúvaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Podľa právneho názoru vysloveného ústavným súdom v označenom náleze *«v prerokúvanej veci okresný súd i krajský súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku neobmedzili svoje skúmanie len na obsah exekučného titulu, návrhu na vykonanie exekúcie a žiadosti o vydanie poverenia, ale nad rámec toho preskúmali aj obsah poisťnej zmluvy s pripojenými všeobecnými poisťnými podmienkami*

a na ten účel nimi vykonali listinný dôkaz. Z takto vykonaného listinného dôkazu dospeli súdy k (odchylnému) skutkovému stavu, na ktorom založili svoj právny záver o právnej povahe rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky a v dôsledku toho o jej neplatnosti. Týmto postupom v podstate znemožnili sťažovateľke uplatniť svoje právo priznané exekučným titulom, ktorého účinky (§ 37 rozhodcovského zákona) sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku, teda právoplatne priznaného nároku. Za týchto okolností bolo podľa názoru ústavného súdu povinnosťou minimálne okresného súdu dať sťažovateľke priestor, aby sa zoznámila s dôkazmi, ktoré okresný súd vykonal, a skutkovými zisteniami, ktoré z nich vyvodzuje, a vyjadrila sa k nim, ako aj aby prípadne navrhla iné dôkazy na vyvrátenie týchto skutkových zistení. Uvedený priestor nevyhnutne nevyžaduje konanie pojednávania, vyžaduje však písomné alebo ústne vypočutie sťažovateľky k uvedeným otázkam. Len týmto postupom dôjde ku skutočnému naplneniu práva sťažovateľky na prerokovanie (takto vymedzenej odlišnej) veci „v jej prítomnosti“ a na „vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom“, ktoré jej zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.».

Na tomto základe ústavný súd v označenom náleze rozhodol, že najvyšší súd porušil základné práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže síce mal k dispozícii efektívne právne prostriedky nápravy pochybení, ktorých sa dopustili v predmetnej veci konajúce a rozhodujúce nižšie všeobecné súdy, ale ich nevyužil (neuplatnil).

Po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013 III. senát ústavného súdu vo svojich rozhodnutiach sp. zn. III. ÚS 433/2013 z 10. septembra 2013, sp. zn. III. ÚS 455/2013 z 26. septembra 2013 a sp. zn. III. ÚS 480/2013 z 2. októbra 2013 a I. senát v uznesení sp. zn. I. ÚS 641/2013 z 30. októbra 2013 odmietli identické sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom v uzneseniach sp. zn. I. ÚS 675/2013 z 13. novembra 2013, sp. zn. I. ÚS 14/2014 z 23. januára 2014 a sp. zn. I. ÚS 41/2014 z 29. januára 2014 I. senát ústavného súdu vyslovil právny názor, podľa ktorého:

«Pokiaľ sťažovateľka „in concreto“ namietala skutočnosť, že sa nemohla vyjadriť k vykonávanému dokazovaniu zo strany okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním

o vydaní poverenia súdnemu exekútorovi, ústavný súd predostiera, že z pohľadu „materiálneho“ uvedenú možnosť sťažovateľka mala a aj ju využila v rámci ňou podaných opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberali aj vyššie súdy (krajský súd a najvyšší súd). Z hľadiska princípu materiálnej pravdy reálny proces v danej veci teda zabezpečil, aby sa všeobecné súdy v rámci inštančného postupu zaoberali aj podstatnými dôvodmi uvádzanými sťažovateľkou v sťažnosti, aj keď nie podľa predstáv sťažovateľky, t. j. v rámci konania pred okresným súdom, ale v jeho celostnom priebehu.» (pozri I. ÚS 675/2013, I. ÚS 14/2014-bod 38, I. ÚS 41/2014).

V konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľky je z hľadiska prípadného vyslovenia porušenia ňou označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podstatná odpoveď na otázku, či možno pochybenie súdu prvého stupňa spočívajúce v tom, že nedal sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k svojim skutkovým zisteniam a z nich vyplývajúcejmu (novému) právnomu posúdeniu veci, ktoré zakladajú dôvod na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (hoci žiadosť súdneho exekútora preskúmal nad rámec uvedený v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku), konvalidovať v odvolacom (príp. dovolacom) konaní.

Zistenie, že o v zásade identických veciach sťažovateľky rozhodujú senáty ústavného súdu rozdielne, viedlo IV. senát ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 344/2012 k uplatneniu postupu podľa § 6 zákona o ústavnom súde, v rámci ktorého IV. senát ústavného súdu predložil kľúčové právne názory I., II. a III. senátu ústavného súdu vyslovené v ich doterajších rozhodnutiach o v zásade identických sťažnostiach sťažovateľky na posúdenie plénu ústavného súdu na účel zjednotenia právnych názorov pri rozhodovaní o dosiaľ nerozhodnutých sťažnostiach sťažovateľky.

Plénum ústavného súdu návrh na zjednotenie odchýlnych právnych názorov prerokovalo na neverejnom zasadnutí 7. mája 2014, pričom prijalo toto stanovisko:

«Pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní“ (ďalej len „zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu“).»

Keďže podľa § 6 zákona o ústavnom súde je senát v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu o zjednotení odchylných právnych názorov, II. senát ústavného súdu aplikoval právne závery vyslovené v zjednocujúcom stanovisku pléna ústavného súdu aj na vec sťažovateľky posudzovanú v tomto konaní.

S prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľka napáda postup a rozhodnutie najvyššieho súdu vydané v rámci konania o dovolaní, ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 480/2013).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení, ktorým odmietol dovolanie podané sťažovateľkou proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP, k dovolaciemu dôvodu uplatnenému sťažovateľkou podľa § 237 písm. f) OSP uviedol, že dovolaním je napádané rozhodnutie vydané v štádiu posudzovania splnenia zákonom ustanovených procesných predpokladov,

za splnenia ktorých exekučný súd poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie. V tomto štádiu, v ktorom exekučný súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, pričom v tomto štádiu sa dokazovanie v zásade nevykonáva, pretože postačuje, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov na vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, podľa názoru najvyššieho súdu nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Obsahom čl. 48 ods. 2 ústavy sú dve relatívne samostatné práva (súčasti), a to právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v prítomnosti účastníka a právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Formulácia uvedeného odseku naznačuje, že tieto práva nie sú navzájom nevyhnutne previazané – právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v prítomnosti účastníka zaručuje uvedené ustanovenie i v takých veciach, kde nedochádza k žiadnemu dokazovaniu, a naopak, právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom má účastník aj tam, kde sa formálne pojednávanie nevykonáva. Preto treba i čl. 48 ods. 2 ústavy vykladať tak, že právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je nezávislé od práva na konanie (verejného) pojednávania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje aj na systematickú súvislosť medzi § 44 ods. 2 a § 44 ods. 5 Exekučného poriadku, z ktorej možno vyvodiť, že okrem prípadov výslovne uvedených v odseku 5 nie je konanie o vydanie poverenia súdnemu exekútorovi kontradiktórnym konaním, pričom účasť povinného sa v ňom predpokladá len výnimočne, a to v takých prípadoch, kde mu treba vytvoriť priestor na uplatnenie prípadných námietok [napríklad v podobe návrhu na samostatné (ne)uznanie exekučného titulu]. Navyše, vzhľadom na účel exekúcie je opodstatnené vytvorenie určitého „efektu prekvapenia“ voči povinnému, aby tento nemohol pred doručením upovedomenia zmať uspokojenie

priznaného nároku. Nevyhnutným dôsledkom nariadenia pojednávania, na ktoré by bolo treba povinného predvolať (pozri § 115 ods. 1 OSP), by však bolo, že by sa o exekúcii dozvedel, čo by v konečnom dôsledku mohlo mať za následok zmarenie účelu exekúcie.

Konanie pojednávania si nevyhnutne nevyžaduje ani požiadavka, aby bola vec prerokovaná v „prítomnosti účastníka“. Podľa názoru ústavného súdu je pojem v „prítomnosti účastníka“ potrebné vykladať nie doslovne, ale funkčne, teda aby spôsob a postup konania zaručoval, že účastník bude mať možnosť vnímať postup súdu a podľa toho náležite zamerať svoju procesnú aktivitu. Preto je možné právo na prerokovanie veci v „prítomnosti účastníka“ rešpektovať aj tým, že súd účastníka upovedomí a dá účastníkovi možnosť vyjadriť sa k nej, napríklad aj písomne. Tieto prípady možno zároveň považovať za prípady, v ktorých zákon z takéhoto prerokovania veci vylučuje verejnosť, a to v súlade s poslednou vetou čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. II. ÚS 499/2012).

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že nenariadením pojednávania na prerokovanie žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nedošlo.

Sťažovateľka predovšetkým namieta, že v jej veci konajúce všeobecné súdy jej neumožnili vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu ani mimo nariadenia pojednávania, a neumožnili jej tak uniesť dôkazné bremeno, čo samo osebe postačuje pre záver o porušení jej označených práv.

Ústavný súd v nadväznosti na túto námietku sťažovateľky v prvom rade zdôrazňuje, že je to predovšetkým okresný súd ako súd prvostupňový, ktorý by v zásade mal vykonať všetky skutkové zistenia a príslušné dokazovanie pre náležité rozhodnutie vo veci. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 z 21. 2. 2013), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať

v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval *ex offio* nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená. Zásada kontradiktórnosti však vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý v rámci preskúmania *ex offio* konštatoval nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy. Súd musí teda dodržiavať zásadu kontradiktórnosti najmä vtedy, ak rozhoduje v spore na základe dôvodu uplatneného bez návrhu (rozsudok z 2. 12. 2009 vo veci C-89/08). Rovnako Súdny dvor Európskej únie už rozhodol, že zásada kontradiktórnosti znamená vo všeobecnosti právo účastníka konania oboznamovať sa s dôkazmi a vyjadreniami predloženými súdu a vyjadrovať sa k nim (rozsudok vo veci Varec zo 14. 2. 2008, C-450/06), ako aj to, že je v rozpore so základnými právnymi zásadami, pokiaľ súdne rozhodnutie vychádza zo skutkových okolností alebo dokumentov, s ktorými sa účastníci konania nemohli zoznámiť a ku ktorým sa tak nemohli vyjadríť (rozsudok z 22. 3. 1961 vo veci Snupat v. Vysoký úrad, 42/59).

Vzhľadom na doteraz uvedené, rešpektujúc už citované zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014, v súvislosti so sťažovateľkinou nosnou argumentáciou ústavný súd uzatvára, že aj na vec sťažovateľky možno vzťahovať ustálený právny názor ústavného súdu, podľa ktorého sťažovateľka mala z pohľadu „materiálneho“ možnosti vyjadríť sa ku skutkovým zisteniam okresného súdu a z nich vyplývajúcejmu (novému) právnemu posúdeniu veci, ktoré zakladali dôvod na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čo aj využila v rámci ňou podaného opravného prostriedku (odvolania), a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal krajský súd v rámci odvolacieho konania (m. m. I. ÚS 675/2013, I. ÚS 14/2014-bod 38, I. ÚS 41/2014).

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesenia najvyššieho súdu postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovanom

prípade v konaní pred odvolacím súdom). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že „Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom“ (napr. I. ÚS 742/2013, II. ÚS 59/2014, III. ÚS 401/2013, IV. ÚS 70/2014).

V súlade s uvedeným ústavný súd opätovne poukazuje na to, že v posudzovanej veci sťažovateľka mala reálnu možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie už z napadnutého uznesenia okresného súdu, proti ktorému aj podala odvolanie, v ktorom sa k týmto dôvodom vyjadrila. Preto aj keď okresný súd ústavne neakceptovateľným spôsobom pochybil, keď nedal sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k listinným dôkazom, jeho preskúmaniu ani k nemu uskutočnenému právnomu posúdeniu, jeho pochybenie nemožno pričítať na ťarchu najvyššiemu súdu, keďže tieto procesné nedostatky boli odstránené v rámci odvolacieho konania. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ani jeho postup, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia, za také, ktoré porušuje sťažovateľkino základné právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na už citované zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu, ktoré bolo výsledkom konania vedeného pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 (predmetom ktorého bolo zjednotenie odchylných právnych názorov vyslovených v náleze sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013 a okrem iných v rozhodnutiach sp. zn. III. ÚS 433/2013 z 10. septembra 2013, sp. zn. III. ÚS 455/2013 z 26. septembra 2013 a sp. zn. III. ÚS 480/2013 z 2. októbra 2013 a sp. zn. I. ÚS 641/2013 z 30. októbra 2013), ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne sa ďalej zaoberať námietkou sťažovateľky, podľa ktorej jediným a ústavne kompatibilným rozhodnutím ústavného súdu je jeho nález sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013.

Sťažovateľka argumentuje tiež uznesením sp. zn. 2 ECdo 248/2013 z 28. novembra 2013, ktorým najvyšší súd v jej identickej veci uznesenie prvostupňového, ako aj druhostupňového súdu a vec sťažovateľky vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie, súc viazaný právnym názorom vysloveným v už citovanom náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013. Sťažovateľka namieta, že v napadnutom konaní postupoval najvyšší súd v rozpore s právnym názorom vyjadreným v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2 ECdo 248/2013 z 28. novembra 2013, a preto „porušil princíp právnej istoty“. Ústavný súd nerozporuje tvrdenie sťažovateľky o odlišnom právnom názore týkajúcom sa zabezpečenia záruk kontradiktórnosti konania pri preskúmvaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyslovenom v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2 ECdo 248/2013 z 28. novembra 2013. Predmetom posúdenia tejto sťažnosti je však postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnuté uznesenie z hľadiska ich konformnosti so závermi vyjadrenými v zjednocujúcom stanovisku pléna ústavného súdu, ktorými je ústavný súd v súlade s § 6 zákona o ústavnom súde viazaný. Navyše, najvyšší súd vydal uznesenie sp. zn. 2 ECdo 248/2013 z 28. novembra 2013, teda pred tým, ako plénum ústavného súdu zjednocujúce stanovisko prijalo (7. mája 2014, pozn.). Najvyšší súd teda za daných okolností musel postupovať (a aj postupoval) v súlade s právnymi závermi vyjadrenými v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012. Vzhľadom na uvedené je zjavne neopodstatnená aj námietka sťažovateľky týkajúca sa porušenia princípu právnej istoty zo strany najvyššieho súdu.

Sťažovateľka tiež namieta, že k porušeniu jej práv podľa ústavy, listiny a dohovoru došlo aj tým, že najvyšší súd sa v posudzovanej veci nedostatočne zaoberal dôvodnosťou jej dovolacej námietky podľa § 237 písm. f) OSP založenej na tvrdení, že napadnuté uznesenie krajského súdu je nepreskúmateľné (arbitrárne), keďže je nedostatočne odôvodnené. Ústavný súd v tejto súvislosti v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 161/2012, IV. ÚS 196/2014) opakovane uvádza, že považuje za ústavne udržateľný právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f)

OSP, ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Ústavný súd nezistil v posudzovanej veci relevantné dôvody na odchylenie sa od svojej doterajšej judikatúry, a preto dospel k záveru, že aj táto námietka sťažovateľky je zjavne neopodstatnená.

Porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru („práva na konanie pred nestranným, a teda zákonným súdom“) postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, ako aj jeho napadnutým uznesením spočíva podľa sťažovateľky aj v nesprávnom posúdení jej námietky najvyšším súdom, podľa ktorej v odvolacom konaní rozhodoval sudca, ktorý mal byť vylúčený pre svoju zaujatosť k sťažovateľke, keďže prezentoval vopred svoj právny názor na posudzovanie všeobecných poisťných podmienok sťažovateľky.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento po citáciách relevantných častí rozhodnutí ústavného súdu, ako aj rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva k právu na spravodlivý proces, integrálnou súčasťou ktorého je aj záruka toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, predovšetkým uviedol:

«V prvom rade vzhľadom na tvrdenú zaujatosť vo veci konajúceho sudcu tunajší súd preskúmal námietku zo subjektívnej stránky, pričom dospel k záveru, že zo subjektívnej stránky sa jeho zaujatosť nepreukázala. Nadriadený súd vychádzal z jeho vyjadrenia o tom, že procesné strany nepozná a zo skutočnosti, že niet dôkazov, ktoré by svedčili o opaku. Najvyšší súd tak pristúpil k preskúmaniu nestrannosti namietaného sudcu i z objektívneho hľadiska, pri ktorom sa zameral na dôvody uvedené žalovaným v jeho dovolaní. Žalovaný zaujatosť sudcu vyvodzuje zo skutočnosti, že ešte pred rozhodovaním v predmetnej veci pôsobil vo funkcii predsedu Komisie pre posudzovanie podmienok spotrebiteľských zmlúv a táto komisia a samotný [REDAKOVANÉ] vyhodnotili na verejnom zasadnutí dňa 22. 04. 2009 všeobecné poisťné podmienky oprávneného z 21. 05. 2007 vrátane všetkých ich dodatkov za neprijateľné, a to v celom ich rozsahu. Z prepisu záznamu z verejného zasadnutia komisie z 22. 04. 2009, ktorý predložil súdu oprávnený nie je zrejmé, či [REDAKOVANÉ] vyjadril názor o neprijateľnosti všetkých dojednaní nachádzajúcich

sa vo všeobecných poisťných podmienkach oprávneného z 21. 05. 2007 vrátane rozhodcovskej doložky alebo sa toto vyjadrenie týkalo len všetkých dojednaní prerokovávaných na komisiou na predmetnom zasadnutí. Podľa [REDAKOVANÉ] na predmetnom zasadnutí dôvody neprijateľnosti rozhodcovskej doložky rozoberané neboli. Keďže oprávnený ani na výzvu súdu nepredložil originál zápisnice z verejného zasadnutia komisie z 22. 04. 2009, prípadne zvukový záznam, z ktorého bol uvedený záznam vyhotovený dovolací súd dospel k záveru, že oprávnený skutočnosť, že by [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vyslovil názor o neprijateľnosti jeho všeobecných poisťných podmienok z 21. 05. 2007 na verejnom zasadnutí komisie dňa 22. 04. 2009 nepreukázal. Vyjadrenie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktoré bolo súčasťou článku „Poistovňa Rapid Life čelí spríške súdnych sporov“ bolo len všeobecným poukázaním na európske právo bez akýchkoľvek záverov k rozhodcovským doložkám uzatváraným oprávneným a ako také nie je spôsobilé spochybníť jeho nestrannosť. Jednou zo základných povinností Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „komisia“) zriadenej na základe § 26 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa je posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Výsledkom rokovania komisie môže byť záver o súlade podmienok v zmluvách predávajúceho zo zákonom alebo záver o porušení zákona, t. j. neprijateľnosti podmienok. V prípade, ak komisia dospeje k záveru o neprijateľnosti podmienok vyplýva jej z ust. § 26 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa oprávnenie podať podnet príslušným štátnym orgánom a obrátiť sa na združenie s podnetom na uplatnenie práv na príslušnom štátnom orgáne. Závery komisie nie sú všeobecne záväzné a výsledky prerokovania majú len odporúčací charakter. [REDAKOVANÉ] pri prerokovaní zmluvných podmienok oprávneného len vykonával kompetencie vyplývajúce zo zákona ako člen komisie. Výsledok jeho činnosti, resp. činnosti komisie nemá povahu ani individuálneho správneho aktu (pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 14. 02. 2011 sp. zn. 7 Nc/9/2011). Dôvody uvádzané oprávneným teda nesvedčia o existencii vzťahu (subjektívnej alebo objektívnej povahy) relevantného z hľadiska § 14 ods. 1 O. s. p. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako

sudcu nestranného. Vzhľadom na uvedené nemožno dospieť k záveru, že v predmetnej veci by rozhodoval vylúčený sudca.»

V súvislosti s tvrdením sťažovateľky o nedostatočnom sa vysporiadaní najvyššieho súdu s jej námietkou, podľa ktorej mal byť sudca krajského súdu vylúčený pre jeho zaujatosť, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení primeraným spôsobom odôvodnil tak objektívnu, ako aj subjektívnu stránku nestrannosti zákonného sudcu krajského súdu [REDACTED], pričom z jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nezistil, že by skutkové alebo právne závery najvyššieho súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy, listiny a dohovoru, čo zakladá dôvod na odmietnutie aj tejto časti sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vo svojej konštantnej judikatúre ústavný súd tiež uvádza, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu uvedené požiadavky na odôvodnenie naplňa.

Vychádzajúc zo všetkých doteraz uvádzaných skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že medzi obsahom sťažovateľkou označených práv podľa ústavy, listiny

a dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jej porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.2 K napadnutému konaniu a napadnutému uzneseniu krajského súdu

Ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 a nasl. ústavy, už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach konštatoval, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (t. j. pri jeho odmietnutí) je lehota sťažovateľa na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu bola vo vzťahu k tejto časti sťažnosti námietka sťažovateľky o nesprávnych skutkových a právnych záveroch učinенých v rozpore so zákonnými podmienkami a zároveň nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia krajským súdom.

Krajský súd sa v uznesení sp. zn. 6 CoE 54/2012 z 30. marca 2012 v rámci odvolacieho prieskumu stotožnil s právnymi názormi formulovanými v uznesení okresného súdu sp. zn. 5 Er 1108/2010 z 12. septembra 2011, ktorým zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a doplnil, že «Rozhodcovská doložka v rámci Osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007 k poisťnej zmluve vyžaduje, aby spory vzniknuté zo zmluvy o úvere boli riešené pred rozhodcovským súdom v zmysle XV. časti všeobecných obchodných podmienok (čl. 29). Aj osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 majú charakter formulárovej zmluvy. Obsahom čl. 2 týchto osobitných dojednaní tvoriacich rozhodcovskú doložku je priamo odkaz na všeobecné

obchodné podmienky čl. XV, ktoré upravuje rozhodcovské konanie. Takto formulovaná rozhodcovská doložka nespĺňa kritéria osobitne vyjednanej zmluvnej podmienky. V tomto smere je odvolacia námietka oprávneného nedôvodná. Zo spisu vyplýva, že rozhodcovská doložka je zakotvená vo Všeobecných poistných podmienkach, a to v ich XV. časti - „Rozhodcovské konanie“.

Osobitné vyjednanie sa má sledovať z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú klauzulu, lebo má preňho nejaký osobitný význam. Spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi - povinnej predložená, nie je o individuálne vyjednanom rozhodcovskom konaní, ale o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly tzv. neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup dodávateľa predstavuje nekalú obchodnú prax (porov. § 8 ods. 4 neskôr prijatého zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa). Oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie, resp. že by si povinná vymieňovala rozhodcovské konanie. Pre porovnanie dáva odvolací súd do pozornosti ust. § 90 ods. 3 zák. č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého oprávnený má možnosť nájsť *modus vivendi*, ak chce docieľiť arbitrážny proces pre prípad sporu so spotrebiteľom (pred ponukou rozhodcovskej zmluvy banka vysvetlí a poučí spotrebiteľa o význame rozhodcovského inštitútu) a keď tomu tak rozumie, tak akceptuje prípadný návrh arbitrážneho konania.

Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2 smernice). Spotrebiteľ, ak si niečo želá, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce nejaký vzťah individuálne vyjednať. Doložka je formulovaná v rámci štandardnej formulárovej zmluvy a neodôvodňuje záver, že oprávnený preukázal osobitné vyjednanie. Naopak, ide zjavne o sofistikované docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej doložky z režimu súdnej kontroly. Takéto správanie sa dodávateľa odvolací súd hodnotí ako nekalú obchodnú prax v zmysle cieľov Smernice 2005/29 „o nekalých obchodných praktikách“, čl. 5 a nasl. Len sotva by odvolací súd uveril, že dodávateľ poistnej služby už

vopred predvídal, že spotrebiteľ si bude vyžadovať rozhodcovské konanie, a preto rozhodcovskú doložku už predformuloval do všeobecných obchodných podmienok. Odvolací súd považoval za nevierohodnú odvoláciu námietku o individuálnom vyjednávaní (vyžadovaní, podmieňovaní) rozhodcovskej doložky zo strany spotrebiteľa, o pravidlách postupu ktorého, zdá sa, nemá ani tušenia. Oprávnený nemôže očakávať od súdu len akési „formálne“ odklepnutie exekúcie. Exekučné konanie je konanie, v ktorom sa má poskytnúť spravodlivá ochrana práv, a to aj práv povinného v zmysle tak judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (Oceano Grupo Editorial, Asturcom, Mostaza Claro, Pannon), ako aj v zmysle primárneho práva EÚ Charty základných práv Európskej, únie, ktorá predpokladá vysoký stupeň politiky ochrany spotrebiteľa (čl. 38), a to všetko v záujme vyššej kvality života a ochrany hospodárskych záujmov spotrebiteľov (čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). V predmetnej veci napr. trovy rozhodcu prevyšujú vymáhanú istinu pohľadávky (pohľadávka 18,29 Eur, trovy spojené s rozhodcom 230 Eur). Už len táto skutočnosť indikuje neprimeranosť spochybneného arbitrážneho procesu. O tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo slabšej vyjednávacej pozície judikoval vo viacerých svojich rozhodnutiach Súdny dvor (porov. rozsudok súdneho dvora MOSTAZA CLARO, bod. 25). Na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O takýto prípad ide aj v predmetnej právnej veci. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora európskej únie C-243/08 Pannon). Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami (Rozsudok Súdneho dvora C-240/08 Oceano Grupo Editorial).

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa

rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z.). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z.). Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli (§ 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z.). Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu Rozhodnutia nevykonateľného, majúceho účinky paaktu (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 146/2011 zo dňa 13. 10. 2011). Na potvrdenie správnosti záveru súdu prvého stupňa odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 245/2010 zo dňa 30. 11. 2011, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp, zn. IV. ÚS 55/2011 zo dňa 24. 2. 2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1. 11. 2011.».

Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky nepovažuje napadnuté uznesenie krajského súdu za neodôvodnené a nepreskúmateľné, keďže z neho vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich rozhodnutie prijaté v danej veci krajským súdom. Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektности namietaných rozhodnutí všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov ich „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie ich ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Ústavný súd po preskúmaní právnych záverov krajského súdu dospel k záveru, že v posudzovanej veci sa odvolací súd nedopustil takých výkladových omylov či iných

pochybení, ktoré by zakladali rozpor napadnutého uznesenia krajského súdu s obsahom základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie.

Keďže napadnuté rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. K zhodnému názoru ústavný súd dospel aj v konaní o iných porovnateľných sťažnostiach (III. ÚS 264/2012, I. ÚS 359/2012, I. ÚS 332/2012 a iné).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a obsahom sťažovateľkou označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí týchto častí sťažností mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením a postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj z čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6

ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením, ako ani postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014